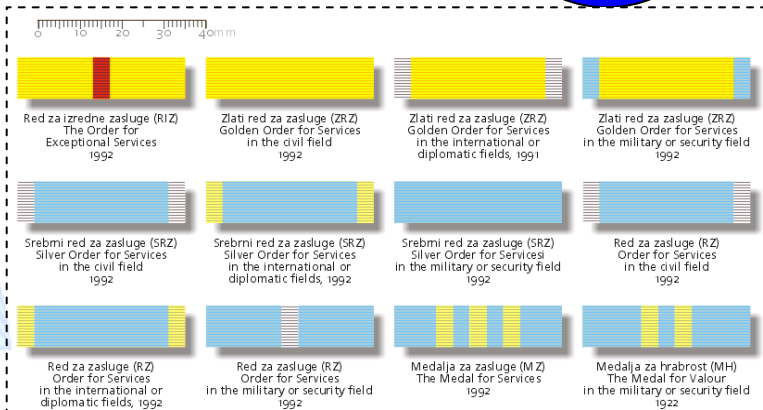

» Z B I R A L E C «

ZZVIS – LETO VI

DECEMBER 2007

medaljo za ranjence
Medal for the Wounded
1991

priznanje za najboljšo vojake
Gold Best Soldier Medal

priznanje za najboljšo vojake
Silver Best Soldier Medal

priznanje za najboljšo vojake
Bronze Best Soldier Medal

Medalja za castno dejanje (MCD)
Medal for Honourable Action
1992

castni vojni znak
Military Medal of Honor

red generala Maistra
Order of General Maister
Class 1
1991

red generala Maistra
Order of General Maister
Class 2
1991

Medal of Merit for
Organization of Defense
1991

Spominska medalja
1991-2001

red Slovenske vojske
Order of the Slovenian Army

red generala Maistra
Order of General Maister
Class 3
1991

red generala Maistra
Order of General Maister
with swords, Class 1
1991

red generala Maistra
Order of General Maister
with swords, Class 2
1991

red generala Maistra
Order of General Maister
with swords, Class 3
1991

Za 5 let službovanja
V, X, XIV, XX, XXV,
XXX, XXXV and XL

Za 10 let službovanja

Za 15 let službovanja

Za 20 let službovanja

medalja generala Maistra
Gold Medal
of General Maister
1991

medalja generala Maistra
Silver Medal
of General Maister
1991

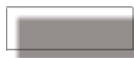
medalja generala Maistra
Bronze Medal
of General Maister
1991

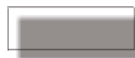
medalja generala Maistra
Gold Medal
of General Maister with swords
1991

Medalja civilne zaštite
Civil Defence Medal

Zlata Medalja Manevrsk a
strukturne narodne zaštite (MSNZ)
2005

Srebrna Medalja MSNZ
2005

Bronasta Medalja MSNZ
2005

medalja generala Maistra
Silver Medal
of General Maister with swords
1991

medalja generala Maistra
Bronze Medal
of General Maister with swords
1991

red Slovenske vojske
Order of Slovenian Army
with a star

red Slovenske vojske
Order of Slovenian Army

Medalja v službi miru

Nadomestni trak za
Zlato Plaketo ZSC

Nadomestni trak za
Plaketo ZSC

Nadomestni trak za
Castni Znak ZSC

red Slovenske vojske
Order of Slovenian Army
with swords

medaljo Slovenske vojske
Gold Medal
of the Slovenian Army

medaljo Slovenske vojske
Silver Medal
of the Slovenian Army

medaljo Slovenske vojske
Bronze Medal
of the Slovenian Army

Zvest Domovini 1991
Robert Leskovar

medaljo Slovenske vojske
Gold Medal of the
Slovenian Army with swords

medaljo Slovenske vojske
Silver Medal of the
Slovenian Army with swords

medaljo Slovenske vojske
Bronze Medal of the
Slovenian Army with swords

medaljo za hrabrost
Medal of Courage
1991

Veseli Božič in Srečno novo leto 2008
Merry Christmas and Happy new year 2008
Sretna nova godina 2008 i Hristos se rodi
Buon Natale e felice anno nuovo 2008
Čestit Božič i Sretna nova godina 2008
Vam želi ZZVIS

Veseli BOŽIČ ter veliko zbirateljskih užitkov v prihajajočem letu 2008 Vam želi ZZVIS

ZBIRATELJI !!!

Naslov združenja je:

ZZVIS

g. Martin Leskovar

Cesta v Mestni log 40b, 1000 Lj.

Internetni naslov ZZVIS je:

www.zdruzenje-insignij.si

Elektronska pošta ZZVIS je:

zzvis@email.si

Davčna številka ZZVIS je :

26263955

Transakcijski račun ZZVIS je odprt pri PBS št. je :

90672-0000169520

❖ upravni odbor ZZVIS

Pridružite se nam

Novi zbiratelji !!!

CROTTA Maurizio

Via Fellug 74, 34142 Trieste Italija

0039 / 335-537-38-79

Zbira :

- ✳ Značke, uniforme, pokrivala,....
- ✳ Medalje, odlikovanja,.....
- ✳ Kovanci, Polož. oznake...

SEMLER Janez

Bračiča 17, 1330 Kočevje

031 / 227-022

Zbira :

- ✳ Značke, uniforme, pokrivala,....
- ✳ Medalje, odlikovanja,.....
- ✳ Kovanci, Polož. oznake...

ŠENICA PAVLETIČ Gašper

Hermana Potočnika 25, 1000 Ljubljana

040 / 166-748

Zbira :

- ✳ Značke, pokrivala,....
- ✳ Medalje, odlikovanja,.....
- ✳ Polož. oznake...

INFORMACIJE
080 13 22
<http://www.mors.si>
naborna.pisarna@mors.si

PRIDRUŽI SE NAM

POSTANI
POGODBENI PRIPADNIK
REZERVNE SESTAVE

VOJAKA SLOVENSKE VOJSKE ODLIKUJEJO:

PREDANOST
DOKAŽUJE PRIPADNOST DOMOVINI, SLOVENSKI VOJSKI, ENOTI IN SOVOJAKOM.

SPOŠTOVANJE
JE POŠTEN, IMA POZITIVEN ODNOS DO DRUGIH, SPOŠTUJE IN PRIZNAVA MORALNE VREDNOTE.

CELOVITOST
JE URAVNOTEŽEN ČLOVEK, KI SPOŠTUJE PRAVILA IN SE RAVNA PO NJIH TER DOSTOJANSTVENO SPREJEMA DOBRO IN SLABO.

POGUM
JE KLJUB TEŽAVAM IN NEVARNOSTIM PRIPRAVLJEN IZPOLNJEVATI NALOGE IN SE Z NJIMI SPOPRIJETI.

ČAST
JE VREDEN ZAUPANJA, DOSTOJANSTVEN IN PONOSEN VOJAK.

MOČ VOLJE
NALOGE, PRED KATERE JE POSTAVLJEN, REŠUJE Z ZNANJEM, POGUMOM IN VOLJO.

DOLŽNOST
PO NAJBOLJŠIH MOČEH IZPOLNJUJE SVOJO DOLŽNOST.

UREJENOST
JE UREJEN IN SE VZORNO VEDE.

SLOVENSKA VOJSKA

MOČ VOLJE IN ZNANJA

SLOVENSKA VOJSKA

INFORMACIJE
080 13 22
<http://www.mors.si>
naborna.pisarna@mors.si

Čini iz blaga - Slovenske vojske

Spostovanj, sem na novo pridružen član ZVVIS in vojaške stvari zbiram že kakšne tri leta. Zbiram sem začel stvari JLA, kakšno leto-dve pa zbiram tudi stvari SV. Ob Martin-ovih pozivih, da naj člani napišemo kak članek sem vedno hotel sodelovati, vendar mi zbirka ne dopušča, da bi lahko predstavil kaj zanimivega. Med brskanjem med čini iz blaga sem prišel na idejo, da predstavim različice činov SV. Moja zbirka činov žal ni nič kaj posebnega, se je pa med zbiranjem nabralo kar nekaj različic. Predvidevam, da obstaja še kakšna različica činov, katero nisem objavil, ker jo nimam – povsem možno pa je tudi, da sem pri določenih podatkih napisal kakšno nepravilnost. Če kdo lahko dopolni-popravi moj članek bi ga lepo prosil, da to stori v naslednji številki Zbiralca.

Slika 1: Čina na rjavi podlagi, prvi tip činov (šiv.Zupančič)

Slika 2: Zelo zanimiva različica činov, vezenje je takšno kot činov z prve slike. Čini so narejeni kot našitki in vsi imajo okrog vezen rob – prvi in tretji v temno zeleni barvi. V uporabi naj bi bili v 1. specialni brigadi.

Slika 3: Čina na zeleni podlagi, tkani podobna kot čini z prvih dveh slik - na tkanih površinah vidne manjše luknjice.

Slika 4: Prikazuje lipova lista po katerih se najlažje loči proizvajalca tipov činov z naslednje slike. Prvi list z ravno srčno žilo izdelan v Part-u, drugi kateri ima žilo zavito v desno stran pa v šiviljstvu Zupančič.

Slika 5: Čini so namenjeni za nošenje na bojni uniformi - čin vezen z črno je novejša različica teh činov, naslednji za njim je čin vojaških uslužbencev.

Zadnji rdeči čin pa je dodan kot posebež, prijatelj ga je videl v uporabi pri pripadniku 9. bataljona ZO.

Slika 6: Čina vezena na »velur«, oba z vezanim robom

Slika 7: Čini z te slike so za nošenje na službeni srajci; modri v uporabi pri letalstvu.

Pri činih ob koncu leta 2002 je prišlo do posodobitve in bilo je dodanih nekaj novih činov. Iz uporabe so bili vzeti naslovni čini (srebrni), kateri so bili čini dolžnosti, ki jo je posameznik opravljal. Naslovni čin so nosili tisti pri katerih je ta bil višji od dejanskega čina.

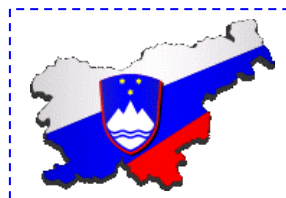
Slika 8: Čin na svetlo zeleni podlagi, namenjen za nošenje na novih službenih srajcah, črn čin pa za nošenje na puloverju.

* Za pomoč pri nastajanju članka in gradivu za članek se najlepše zahvaljujem g. Križman Milan-u

Če ima kdo kaj stvari SV za menjavo lahko stopi z mano v stik preko elektronskega naslova: redspirit@email.si

❖ redspirit@email.si www.zdruzenje-insignij.si redspirit@email.si Jakob Klenovšek

Lep zbirateljski pozdrav!

Vrste odlikovanj

Red za zasluge

se podeljuje za zasluge, dosežene za Republiko Slovenijo na drugih področjih.

Red za zasluge se podeljuje državljanom Republike Slovenije, skupinam državljanov, pravnim osebam ter drugim organizacijam kot tudi tujim državljanom in tujim ter mednarodnim organizacijam.

Red za zasluge
na civilnem področju

Red za zasluge
na diplomatsko mednarodnem področju

Red za zasluge
na vojaškem oz. varnostnem področju

Medalja za zasluge

se podeljuje za posebno uspešne dosežke in rezultate na področjih, ki pomenijo pomemben prispevek k razvoju in uveljavljanju Republike Slovenije.

Medalja za zasluge se podeljuje državljanom Republike Slovenije, tujim državljanom, skupinam državljanov ter domačim in tujim organizacijam.

Medalja za zasluge
na civilnem področju

Medalja za zasluge
na diplomatsko mednarodnem področju

Medalja za zasluge
na vojaškem oz. varnostnem področju

Medalja za hrabrost

se podeljuje za osebno hrabrost in požrtvovalnost pri reševanju človeških življenj in materialnih dobrin. Medalja za hrabrost se podeljuje državljanom Republike Slovenije.

Medalja za hrabrost
na civilnem področju

Medalja za hrabrost
na diplomatsko mednarodnem področju

Medalja za hrabrost
na vojaškem oz. varnostnem področju

Medalja za častna dejanja

se podeljuje za izjemna dejanja vredna posebne časti.

Medalja za častno dejanje se podeljuje samo posameznikom, državljanom Republike Slovenije in tujim državljanom. ❖

Medalja za častna dejanja
na civilnem področju

Medalja za častna dejanja
na diplomatsko mednarodnem področju

Medalja za častna dejanja
na vojaškem oz. varnostnem področju

Komisija za odlikovanja

Predsednik dr. Janez Drnovšek je 10. junija 2003 na področju odlikovanj kot posvetovalno telo predsednika republike imenoval Komisijo za odlikovanja v naslednji sestavi:

*predsednik dr. Božidar Voljč in člani:
akad. prof. dr. France Bernik, akad. prof. dr. Robert Blinc,
Milena Zupančič, Magdalena Tovornik*

<http://www.up-rs.si/up-rs/uprs.nsf/dokumentweb/Vrste-odlikovanj?OpenDocument>

2. del

Nadja Leskovar

RED LJUDSKE ARMADE

Nenađ Bjeloš

Red ljudske armade je ustanovilo Predsedstvo Ljudske skupščine Federativne Ljudske Republike Jugoslavije (FLRJ) leta 1951, sicer v treh stopnjah.

Ustanavljanje teh odlikovanj je izhajalo iz potreb, da se za izredne zasluge in poseben uspeh pri povojni izgradnji in krepitvi oboroženih sil (OS), oziroma za uspešno vodenje vojaških enot, prične podeljevati mirnodobna odlikovanja, ki do tedaj niso obstajala. Z zakonom iz leta 1952 je bila precizneje definirana namera in pričelo se je z dodelitvijo priznanj Ljudske armade, čeprav redi še niso bili izdelani. *Med prvo odlikovanimi s tem redom so bili: s I. stopnjo general podpolkovnika Josip A. Korpik in Zdenko Ulepić ter viceadmiral Josip Černi; z II. stopnjo general podpolkovnik Karel Marčič in general majorja Vlada Baić in Aleksa Damjanovski, z redom III. stopnje pa so bili odlikovani polkovniki Aco Bobić, Dobrivoje Pešić in Josip Strunješ.*

Z »**Zakonom o redih in medaljah**« iz tega obdobja so se redi Ljudske armade I., II. in III. stopnje dodeljevali za: »posebne zasluge, dosežene pri izgradnji in krepitvi OS FLRJ ali za posebne uspehe, dosežene pri vodenju vojaških enot in pri njihovem utrjevanju ter usposabljanju za obrambo neodvisnosti FLRJ«. Kriterij za dodelitev reda je predvideval, da se red Ljudske armade dodeljuje tudi tujim vojaškim osebam (po pravilih se je z redom Ljudske armade I. stopnje lahko odlikovalo maršale in generale, z II. stopnjo polkovnike in s III. stopnjo majorje). Za izdelavo idejnih skic za ta red je bil razpisan javni natečaj, rezultati katerega so bili objavljeni v časopisu Politika (3. april 1953). Na osnovi objavljenih rezultatov je dobil prvo nagrado umetnik – grafik Andreja Andrejević iz Beograda, druga nagrada je pripadla istočasno akademskemu kiparju Mirku Ostoji in akademskemu slikarju Daliboru Paraču (oba iz Zagreba), medtem ko je tretja nagrada pripadla graverju Teodoru Krivaku. Podeljena je bila tudi četrta nagrada in sicer arhitektu Georgiju Samojlovu iz Beograda.

REDI LJUDSKE ARMADE – NEPOTRJENI VZORCI

V nadaljevanju so predstavljeni predloženi, a nesprejeti (nepotrjeni) vzorci reda Ljudske armade, ki se razlikujejo od obstoječih odlikovanj. S kombinacijami elementov iz teh vzorcev ter s spremembami v toku izdelave je nastalo končno odlikovanje, o čemer pričajo predloženi in izdelani vzorci.

I. MODEL VZORCA REDA LJUDSKE ARMADE

Vzorec reda I. stopnje: izdelan je iz pozlačenega srebra čistine 800/1000 ali iz zlitine pozlačenega bronca. Obliko predstavljata dve petokraki zvezdi, katerih kraki se medsebojno križajo. Manjša petokraka zvezda ima v obliki kanalov zarežane (»kanalizirane«) krake in izbočen rob ter premer 50mm. Vrh te zvezde je obrnjen navzdol. Druga zvezda ima premer 55mm. Njeni zaobljeni kraki so razdeljeni v devet zarez, zapolnjenih z rdečim emajlom, katere izhajajo iz središča zvezde. Kraki zvezde in zareze na njej so obrobljeni s pozlačenim srebrom ali pozlačenim bronom, odvisno od izdelave in materiala, iz katerega je red narejen. Na tej drugi zvezdi se nahaja reliefni pozlačen lovorov venec, izdelan iz tombaka, premera 30mm in širine 5 mm. Kraki venca se zaključujejo v tridelni, široki in topi oblikovni kompoziciji. Znotraj venca so prikazana tri oprsja pripadnikov OS (rodov vojske: kopenskih, letalskih in pomorskih sil) v profilu. Med vencem in osrednjim motivom (vojaki) je prazen prostor. Opomba: obstaja podoben model tega vzorca reda I. stopnje. Razlikuje se od obstoječega in tukaj opisanega vzorca v detajlu in sicer namesto zgornjih »kanaliziranih« krakov spodnje zvezde so z desne in leve vihrajoče zastave. Domneva se, da je ta vzorec morda predstavljal vzorec za Red vojne zastave – z ozirom na čas in obdobje ustanavljanja in tudi zgleđa samega.

Vzorec reda II. stopnje: je po kompoziciji enak kot vzorec reda I. stopnje, vendar brez manjše petokrake zvezde.

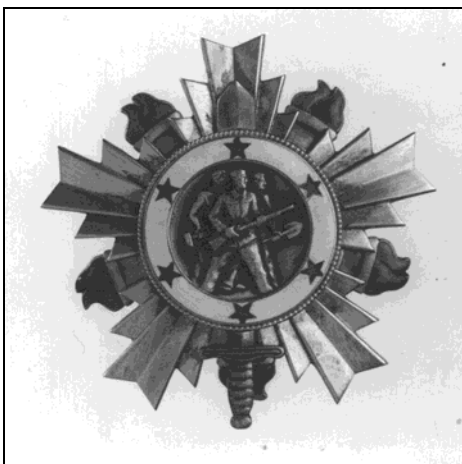
Vzorec reda III. stopnje: je po kompoziciji, materialu in velikosti enak kot vzorec reda II. stopnje, vendar so poleg pozlačene zvezde, reliefni lovorov venec in oprsja vojakov prav tako izdelani iz patiniranega srebra.

Slika 1: I. model vzorcev Reda ljudske armade I. stopnje in izgled redov II. in III. stopnje

II. MODEL VZORCA REDA LJUDSKE ARMADE

Vzorec je izdelan iz pozlačenega srebra čistine 900/1000. Osnovno obliko predstavlja petokraka zvezda dimenzij 69 x 68,5 mm, kateri se šest krakov oz. žarkov končuje pahljačasto (oblika podobna lastovičjemu repu). Med kraki zvezde je pet srebrno patiniranih bakel, iz katerih izhajata po dva rdeče emajlirana plamena. Centralni del je okrogle oblike in v njem je plastično izdelan relief iz patiniranega srebra. Relief prikazuje borca (vojaka) v pozi obrambe, na njegovi desni delavca s težkim kladivom, a na njegovi levi delavca z lopato. Okoli reliefa se nahaja pozlačen in belo emajliran prstan, v katerem se nahaja šest rdeče emajliranih petokrakih zvezd. Zunanji rob prstana ima perlasto izbočen okras. Za celotno opisano kompozicijo se nahaja meč v pokončnem položaju, tako, da se ročaj vidi spodaj, a konica v zgornjem delu odlikovanja (reda). Meč je izdelan iz tombaka ter srebrno patiniran.

Slika 2: II. model vzorca Reda ljudske armade

III. MODEL VZORCA REDA LJUDSKE ARMADE

Ta model je izdelan iz pozlačenega srebra čistine 900/1000. Podoben je prej opisanemu. Obliko predstavlja »kanalizirana« petokraka zvezda dimenzij 69 x 68,5mm, katere kraki se zaključujejo pahljačasto. Med kraki zvezde je pet srebrno patiniranih bakel, iz katerih izhajata po dva rdeče emajlirana plamena. Centralni del je okrogle oblike in v njem je plastično izdelan relief iz patiniranega srebra, prav tako, kot pri prej opisanem. Okoli reliefa je pozlačeni, belo emajlirani prstan z napisom: »JUGOSLOVENSKA NARODNA ARMIJA/ ODBRANA OTADŽBINE«. Napis je ločen z dvema pozlačenima petokrakima zvezdama. Prstan uokvirja zeleno emajliran lovorov venec. Izza reliefa, emajliranega prstana in napisa ter lovorovega venca se nahaja meč v pokončnem položaju – kot pri vzorcu II. tipa.

Z odstranitvijo bakel in plamenov s tega modela je leta 1953 nastal red Ljudske armade I. stopnje.

Slika 3: III. model vzorca Reda Ljudske armade

Prva uredba o ustanovitvi reda Ljudske armade I., II. in III stopnje je bila sprejeta šele leta 1957. Njen namen se z leti ni spreminjal. Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o odlikovanjih iz leta 1961 že ustanovljeni redi dobijo opisne nazive (imena), med njimi tudi red Ljudske armade. Tako red Ljudske armade I. stopnje dobi naziv red Ljudske armade z lovorovim vencem, red Ljudske armade II. stopnje postane red Ljudske armade z zlato zvezdo, a red Ljudske armade III. stopnje postane red Ljudske armade s srebrno zvezdo.

V zadnjem Zakonu o odlikovanjih SFRJ iz leta 1986 je zapisano, da se redi Ljudske armade z lovorovim vencem ter z zlato in srebrno zvezdo dodeljujejo: »...za osebne zasluge pri izgradnji in krepitevi oboroženih sil SFRJ in za osebne uspehe pri vodenju vojaških enot oziroma vojaških ustanov ter njihovem utrjevanju in usposabljanju za obrambo neodvisnosti SFRJ...«.

Red Ljudske armade I. stopnje - Red Ljudske armade z lovorovim vencem

Izdelan je iz srebra čistine 900/1000, je v obliki petokrake zvezde s kanali in sicer v premeru 68 mm. Zvezda je pozlačena, kraki se končujejo pahljačasto. V osrednjem delu reda, ki je okrogle oblike in premera 23mm, se nahaja reliefni del iz patiniranega srebra čistine 999, 9/1000. Na reliefu so prikazane tri figure: v sredini borec s puško v obrambnem položaju, na njegovi levi delavec s težkim kladivom, na desni pa delavec z lopato. Okoli reliefa se nahaja prstan iz zlitine bakra in cinka (tombak oz. medenina z majhnim deležem cinka, opomba TB.), ki je belo emajliran, na njem pa je napis: »JUGOSLOVENSKA NARODNA ARMIJA/ODBRANA OTADŽBINE« – napisa sta ločena z dvema zvezdicama.

Črke, zvezdice in emajlirani prstan so pozlačeni. Prstan je širok 4mm, premer zunanjega kroga je 32mm. Za opisanim reliefom se nahaja meč, prav tako iz tombaka, emajliran z zelenim emajlom in pozlačen.

Nadomestni trakec

je iz bele svile, širine 36 in višine 9mm. Po sredini ima pokončno rdečo progo širine 20mm. Trakec je napet preko bronaste ploščice, na kateri je igla za pripenjanje.

Škatla:

Prvi izdelani redi so bili nameščeni v škatle rjave barve v imitaciji usnja in dimenzij 120 x 90mm ter z mehanizmom za zapiranje. Na pokrovu je z zlatimi črkami odtisnjen na levi strani grb FLRJ, pod sredino grba je vertikalni zlati trak, pot tem trakom pa je ime reda u dveh vrstah: »**ORDEN/NARODNE ARMIJE I. REDA**«. Znotraj škatle je ležišče za red iz črnega pliša, ki je po robu obrobljen z okrasno vrvico. Kasnejši redi so v rdečih škatlah dimenzij 190 x 132mm. Prav tako imajo mehanizem za zapiranje. Na zgornji strani pokrova se nahaja napis v latinici v zlatih črkah in sicer v treh vrstah: »**ORDEN/NARODNE ARMIJE/I. REDA**«. Na notranji strani pokrova je prav tako z zlatimi črkami odtisnjen na belo svilo grb FLRJ. Ležišče za red je iz črnega pliša, obrobljeno z okrasno vrvico. Novejši model škatle je višnjevo rdeče barve dimenzij 180 x 125mm. Na zgornji strani pokrova se nahaja v zlatih črkah odtisnjen napis v treh vrstah: »**ORDEN/NARODNE ARMIJE/SA LOVOROVIM VENCEM**«. Znotraj škatle je ležišče za red iz črnega pliša.

slika 4: Red Ljudske armade I. stopnje – Red Ljudske armade z lovorovim vencem 1952 – 1990

Z odlokom Zveznega izvršnega sveta iz 1964 je bilo predpisano, da se red Ljudske armade dodeljuje: »za posebne zasluge in razvijanje mednarodnih odnosov med SFRJ in drugimi državami ter za posebne zasluge pri razvijanju in utrjevanju miroljubnega sodelovanja in prijateljskih odnosov SFRJ in drugih držav...«.Nedolgo zatem so bile izdelane tudi miniature odlikovanja (model 1969), namenjene tujim državljanom.

- **Miniatura reda Ljudske armade z lovorovim vencem – I. tip** (oz. model 1969). Miniatura je izdelana iz srebra, po kompoziciji, reliefu in obliki popolnoma odgovarja opisu reda. Ima premer 16,5mm, avers in revers sta identična. Visi na traku iz bele svile širine 13mm. Na njem je pokončna rdeča proga širne 1,5mm in dolžine 60mm. Trak visi pripet na dvojno iglo, ki spominja na veliko tiskano črko »P« v cirilici. Igla je namenjena za pripenjanje na uniformo ali frak.

- **Miniatura reda Ljudske armade z lovorovim vencem – II. tip** (oz. model 1984). Miniatura je izdelana iz tombaka. Po kompoziciji, reliefu in obliki popolnoma odgovarja opisu reda. Ima premer 18mm, emajlirane površine (pri redu) so na miniaturi zapolnjene z lakastimi barvami. Revers je raven in gladek. Miniatura visi na kovinskem pravokotnem nosilcu dimenzij 22 x 11mm, preko katerega je prevlečen trak reda, izdelan iz bele svile z ravno rdečo progno širine 9mm v sredini.
- **Miniatura reda Ljudske armade z lovorovim vencem – III. tip** (oz. model 1986-1990). Miniatura je izdelana prav tako iz tombaka in po kompoziciji, reliefu in obliki popolnoma odgovarja opisu reda. Ima premer 23mm, visi pa na kovinskem nosilcu dimenzij 21 x 10mm, preko katerega je navlečen trak reda. Poleg odlikovanja se je odlikovanim osebam podeljeval tudi Ukaz ter potrdilo o odlikovanju.

Ukaz (listina):

izdelan je iz trdega papirja, izpisan pokončno in dimenzij 490 x 340mm. Prvi modeli so bili rjavo oranžne barve, novejši pa nežno zelene barve. V centru listine se nahaja silhueta reda, v spodnjem delu listine pa se nahaja vodni žig, kasneje pa trak v barvah zastave **FLRJ – SFRJ**, kateri je povlečen tudi skozi leseno škatlo premera 65mm, v kateri je v rdečem vosku reliefno odtisnjen pečat pisarne reda. Listina reda je vstavljena v tulec višnjevo rdeče barve, katerega spodnje in zgornje robove krasijo reliefni ornamenta v barvah državne zastave in grba, izpod teh pa je prav tako reliefno izpisano v latinici: »**KANCELARIJA ORDENA**«.

Potrdilo:

pisarna reda je izdajala kot dokument o odlikovanju odlikovani osebi tudi papirnato potrdilo dimenzij 14,5 x 20,7mm.

Red Ljudske armade II. stopnje - Red Ljudske armade z zlato zvezdo

Red je po kompoziciji, velikosti in materialu enak kot red Ljudske armade I. stopnje - red Ljudske armade z lovorovim vencem, vendar brez lovorovega venca. Prvi primerki so bili izdelani iz srebra, kasnejši modeli pa iz tombaka. Beli emajlirani prstan z napisom je širok 5mm, njegov spodnji rob ima perlaste izbokline, tako da skupaj s tem okrasom znaša prerez 37mm.

Nadomestni trakec

je iz bele svile, širine 36mm in višine 9mm, z dvema rdečima pokončnima progama, vsaka širine 5mm. Trakec je napet na bronasto ploščico, na kateri je zadaj igla za pripenjanje.

Škatla;

red je vstavljen v škatlo svetlo rdeče barve dimenzij 180x 122mm, na kateri se nahaja mehanizem za zapiranje. Na zgornji strani pokrova se nahaja v zlatem tisku grb **FLRJ**, pod njim pa v latinici izpisano v treh vrstah: »**ORDEN/NARODNE ARMIJE/II. REDA**«. Znotraj na pokrovu je na beli svili prav tako odtisnjen grb **FLRJ**. Ležišče za red je iz črnega pliša, ki je po robu okrašen z okrasno vrvico. Novejši model škatle je v barvi zelo zrele (gnile) višnje. Dimenzije škatle so 180 x 122mm, še kasneje 130 x 90mm. Na zgornji strani pokrova je v latinici tekst v treh vrstah: »**ORDEN/NARODNE ARMIJE/SA ZLATNOM ZVEZDOM**«.

- **Miniatura reda Ljudske armade z zlato zvezdo – I. tip (model 1969)**. Miniatura je izdelana iz srebra, po kompoziciji, reliefu in obliki popolnoma odgovarja opisu reda. Ima premer 16mm, avers in revers sta identična. Visi na traku iz bele svile širine 13mm. Na njem sta dve pokončni rdeči progi širine 1mm in dolžine 60mm. Trak visi pripet na dvojno iglo, ki spominja na veliko tiskano črko »**P**« v cirilici. Igla je namenjena za pripenjanje na uniformo ali frak.
- **Miniatura reda Ljudske armade z zlato zvezdo – II. tip (oz. model 1984)**. Miniatura je izdelana iz bakra in cinka. Po kompoziciji, reliefu in obliki popolnoma odgovarja opisu reda. Ima premer 18mm, emajlirane površine so na miniaturi zapolnjene z lakastimi barvami. Revers je raven in gladek. Miniatura visi na kovinskem pravokotnem nosilcu dimenzij 22 x 11mm, preko katerega je prevlečen trak reda, izdelan iz bele svile z ravnima rdečima progama širine 5mm po sredini.
- **Miniatura reda Ljudske armade z zlato zvezdo – III. tip (oz. model 1986-1990)**. Miniatura je izdelana prav tako iz bakra in cinka in po kompoziciji, reliefu in obliki popolnoma odgovarja opisu reda. Ima premer 23mm, visi pa na kovinskem nosilcu dimenzij 21 x 10mm, preko katerega je navlečen trak reda.

Ukaz (listina):

listina je identična listini reda Ljudske armade I. stopnje oz. reda Ljudske armade z lovorovim vencem, s to razliko, da je izpisan naziv reda, za katerega je izdan in da je namesto lesene škatle, traku in voščenege pečata v spodnjem srednjem delu odtisnjen vodni žig pisarne reda. Listina je vstavljena v etui rdeče barve brez ornamentov in napisa.

Potrdilo: je po dimenzijah enako potrdilu za red I. stopnje, s to razliko, da je izpisano odgovarjajoče ima reda.

Slika 5: Red Ljudske armade II. stopnje – Red Ljudske armade z zlato zvezdo 1952 – 1990.

Red Ljudske armade III. stopnje - Red Ljudske armade s srebrno zvezdo

Red je po kompoziciji, velikosti in materialu enak kot red Ljudske armade II. stopnje, s to razliko, da je zvezda posrebrena.

Nadomestni trakec

je iz bele svile, širine 36mm in višine 9mm. Po sredini ima tri rdeče pokončne proge, vsaka širine 3mm. Trak je pripet na bronasto ploščico, na kateri je zadaj pritrjena igla za pripenjanje.

Škatla:

red je shranjen v škatlo višnjevo rdeče barve, dimenzij 150 x 100mm in z mehanizmom za zapiranje. Na zgornji strani pokrova se nahaja v zlatem tisku grb FLRJ, pod njim pa napis v latinici, razdeljen v tri vrste: »ORDEN/NARODNE ARMIIJE/III. REDA«. Znotraj škatle je prav tako v zlatem tisku odtisnjen grb FLRJ. Ležišče za red je iz črnega pliša, ki je po robu okrašen z okrasno vrstico.

Novejši model škatle je v barvi gnile višnje in je bil izdelan v dveh dimenzijah: 180 x 120; 130 x 90mm. Na gornji strani pokrova je v zlatem tisku odtisnjen tekst v treh vrstah: »ORDEN/NARODNE ARMIIJE/SA SREBRNOM ZVEZDOM«. Ležišče za red je iz črnega pliša in nima okrasne vrvice.

- **Miniatura reda Ljudske armade s srebrno zvezdo I. tip (model 1969).** Miniatura je izdelana iz srebra, po kompoziciji, reliefu in obliki popolnoma odgovarja opisu reda. Ima premer 16mm, avers in revers sta identična. Visi na traku iz bele svile širine 13mm. Na njem so tri pokončne rdeče proge široke 1mm in dolžine 60mm. Trak visi pripet na dvojno iglo, ki spominja na veliko tiskano črko »P« v cirilici. Igla je namenjena za pripenjanje na uniformo ali frak.
- **Miniatura reda Ljudske armade s srebrno zvezdo – II. tip (oz. model 1984).** Miniatura je izdelana iz bakra in cinka. Po kompoziciji, reliefu in obliki popolnoma odgovarja opisu reda. Ima premer 18mm, emajlirani prstan z napisom je na miniaturi zapolnjen z lakasto barvo. Revers je raven in gladek. Miniatura visi na kovinskem pravokotnem nosilcu dimenzij 22 x 11mm, preko katerega je prevlečen trak reda, izdelan iz bele svile z ravnimi rdečimi progami širine 3mm po sredini.
- **Miniatura reda Ljudske armade s srebrno zvezdo–III. tip (model 1986-1990).** Miniatura je izdelana prav tako iz bakra in cinka in po kompoziciji, reliefu in obliki popolnoma odgovarja opisu reda. Ima premer 23mm, visi pa na kovinskem nosilcu dimenzij 21 x 10mm, preko katerega je navlečen trak reda.

Ukaz (listina):

listina je identična listini reda Ljudske armade z zlato zvezdo, s to razliko, da je izpisan naziv reda, za katerega je izdan, tj. redu Ljudske armade s srebrno zvezdo. Listina je vstavljena v etui rdeče barve brez ornamentov in napisa.

Slika 6: Red Ljudske armade III. stopnje – Red Ljudske armade s srebrno zvezdo 1952 – 1990.

Opomba: Redi Ljudske armade II. in III. stopnje, izdelani v obdobju 1953 – 1961, imajo nekoliko ožji emajliran prstan in prav tako nekaj tanjše črke v napisu naziva reda na njem. Poleg tega imajo redi Ljudske armade, izdelani v obdobju 1953 – 1980 na reversu odtisnjen žig kovnice (**IKOM-Zagreb**), kot tudi žig kontrole čistine srebra in državni žig plemenitih kovin. Tipa redov s srebrno zvezdo in z zlato zvezdo, izdelana v dobi po letu 1980, sta iz tombaka in na reversu nimata prej omenjenih oznak.

Vsi tipi reda imajo na reversu vertikalno sponko za pripenjanje, ki služi za pripenjanje na uniformo.

Redi Ljudske armade so se nosili na desni strani prsi, medtem ko so se nadomestni trakci in miniaturne nosile na levi strani iznad žepa, razvrščeni po rangi.

Od ustanovitve 1952 do leta 1985 je bilo skupaj podeljeno redov Ljudske armade I. stopnje / red Ljudske armade z lovorovim vencem 536, redov Ljudske armade II. stopnje / red Ljudske armade z zlato zvezdo 9137, ter redov Ljudske armade III. stopnje / red Ljudske armade s srebrno zvezdo največ, in sicer 45384.

Viri in literatura:

- Grbovi, zastave, odlikovanja i drugi zvanični znaci SFRJ , Beograd 1966,
- Katalog, jugoslovenska narodna armija , Beograd 1964,
- Dr. Desanka Nikolić, razvoj domačih odlikovanja u osnovi, primiti njihove muzejske obrade i ekspozicije,
- Katalog oružja, odlikovanja i pečata matične službe Istorijskog muzeja Srbije ; Beograd 1974,
- Milorad Erceg, Odlikovanja Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, Beograd 1978,
- Biblioteka tokovi revolucije, Herojima revolucije u ratu i miru, NIRO »Zadrugar« Sarajevo 1980,
- Grupa autora, Vojni leksikon, Beograd 1981,
- Stevan Kovačević; Odlikovanja SFRJ 1944-1984; Vesnik vojnog muzeja br. 30, Beograd 1984,
- Boris Prister, Odlikovanja, Zagreb 1984,
- Stojan Rudež, Odlikovanja Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, Beograd 1987,
- Uroš Komljenović, Zakon o odlikovanjima /Petokraka u srcu ; Vreme decembar 1988; Beograd 1988,
- Marjan Furlan, Nenad Bjeloš, Yugoslavia army insignia & decorations 1918-1990 Toronto, Canada 1991,
- Miroslav Milanović, Nenad Bjeloš, Fila Hobby M&M vanredni broj, Katalog odlikovanja Jugoslavije 1943-1990; Beograd 1999,
- Boris Prister; Odlikovanja iz zbirke Dr. Veljka Malinara III. deo, Hrv. povjesni muzej ; Zagreb 2000
- Nenad Bjeloš, Fila Hobby M&M, Novo odlikovanje /Orden Vojske Jugoslavije , br.12/2000; Beograd 2000
- Dragan Živković/Toza, Katalog odlikovanja (neobjavljeni rukopis autora) Beograd 2000,
- Dušanka Maričić, Odlikovanja Srbije, Crne Gore, Jugoslavije i Republike Srpske, katalog izložbe; Beograd 2002,
- N.Bjeloš, Emil Smutni, Odlikovanja SFR Jugoslavije za strane državljane, glasilo HND Obol br 57; Zagreb 2005,
- Nenad Bjeloš, Odlikovanja za strance, Mladi kolekcionar br. 10; Požarevac 2006,
- Službeni list FNRJ br.1/52 ; 47/57 ; 27/60 ; 10/61,
- Službeni list SFRJ br. 55/55; 10/86.

Objavljeni primerki vzorcev redov I. II. in III. stopnje so iz zbirke Nebojše Mitrovića in Slobodana Homena, zbiralcev iz Beograda, medtem ko je dokumentacija s fotografijami vzorcev, kot tudi primerki odlikovanj do 1991 leta, iz zbirke avtorje.

Prevod TB.

SLOVENSKA VOJSKA

IZVAJANJE BOJNIH DELOVANJ

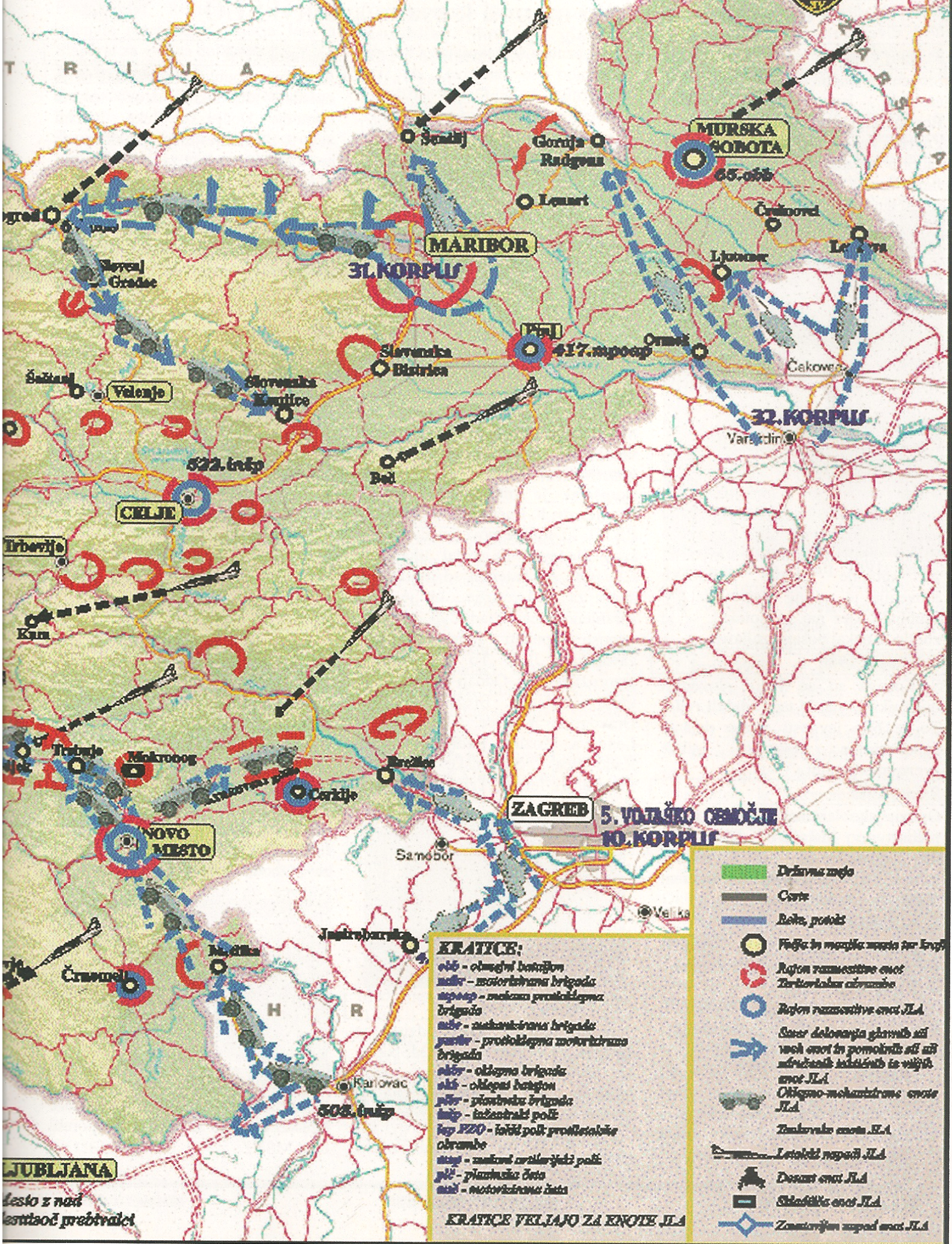

JADRANSKO MORJE

13. KORPUS

Rijeka

V VOJNI ZA SLOVENIJO 1991

KRAJICE:
 obš - območni bataljon
 mbtr - motorizirana brigada
 mpoop - mešana protiletalska brigada
 mbtr - mešana brigada
 pmtbr - protiletalska motorizirana brigada
 obštr - območna brigada
 obštr - območni bataljon
 plbr - planinska brigada
 lpp FZO - letalski polk protiletalske obrambe
 atpp - avstrijski letalski polk
 plč - planinsko četo
 mbtr - motorizirana četa

KRAJICE VELJAJO ZA ENOTE JLA

- Državna meja
- Ceste
- Reka, potok
- Polje in močvirje označi ter kraj
- Rajon razmeščitve enot Teritorialna območja
- Rajon razmeščitve enot JLA
- Smar delovanja glavni ali vseh enot in pomožni ali sli središčnih oddelkov in vlogi enot JLA
- Oblastno-mehanizirane enote JLA
- Zbirna enota JLA
- Letalski napadi JLA
- Desant enot JLA
- Skladnica enot JLA
- Zamirjen napad enot JLA

JUBLJANA
 mesto z nad
 mestno občino

Pomembni dogodki na poti k osamosvojitvi SLO

31. maj 1988

Slovenska služba državne varnosti je aretirala Janeza Janšo, Ivana Borštnerja, Davida Tasiča in Francija Zavrla. Povod za aretacijo je bilo zaupno vojaško povelje, ki ga je Janši izročil Borštner. Pred vojaškim sodiščem na procesu proti »četverici« so bili obsojeni na zaporne kazni.

2. april 1988

Dr. Janez Drnovšek je bil izvoljen za člana predsedstva SFRJ.

27. november 1988

Potekala je ustanovitev koalicije Demos, ki je postala opozicija obstoječemu režimu. Na volitvah, ki so bile čez nekaj mesecev, si je Demos prizadeval za oblast.

1. december 1988

Napovedan je bil tako imenovani miting resnice. Mitingaška politika je namreč hotela uresničiti zamisel o enotni Srbiji. Republiški sekretariat za notranje zadeve Republike Slovenije je miting prepovedal. V Ljubljani kjer naj bi potekal, se je zbralo le nekaj posameznikov.

5. februar 1989

S Kosova so se vrnilo slovenski miličniki, ki naj bi tam »delali red«. To je bilo javnosti znano dejanje nepokorščine slovenske milice zveznim organom.

8. maj 1989

Opozicijske stranke so javno predstavile Majniško deklaracijo, dok., v katerem so bile postavljene zahteve, da bi živeli v suvereni državi slovenskega naroda.

7. marec 1990

Slovenska skupščina je sprejela ustavna dopolnila, na podlagi katerih so bili sprejeti sklepi:

- skupščina je proti služenju vojaškega roka zunaj ozemlja Republike Slovenije;
- upravni organi za ljudsko obrambo ne smejo vrniti vpoklicev za nabornike za služenje vojaškega roka zunaj Slovenije;

- od zveznega sekretariata za ljudsko obrambo se zahteva, da vse nabornike iz SLO, ki služijo v enotah JLA zunaj SLO, prerazporedi v enote v SLO.

8. do 22. april 1990

Po 52 letih so v Sloveniji potekale prve večstrankarske volitve, na katerih je zmagala koalicija opozicijskih strank Demos. Na predsedniških volitvah je zmagal Milan Kučan s 58,36 % glasov.

17. maj 1990

Na prvi seji na novo izvoljenega izvršnega sveta Republike Slovenije je bil za predsednika izbran Lojze Peterle, sekretar za ljudsko obrambo je postal Janez Janša, za MNZ pa Igor Bavčar. Prva seja nove vlade je bila istega dne. Na konstitutivni seji nove SLO skupščine je bil za predsednika izvoljen dr. F. Bučar.

RŠTO, ki mu je poveljeval general Ivan Hočevnar, je izdal ukaz, št. 625/1-90, po katerem so morali vsi štabi za TO orožje, ki je bilo shranjeno zunaj skladišč JLA, strogi tajnosti prepeljati v objekte, ki jih je zavarovala JLA. To je pomenilo razorožitev TO. Oddaji orožja so se uprle občine Brežice, Litija, Dravograd, Jesenice, Kranj, Krško, Lendava, Mozirje, Radlje ob Dravi, Radovljica, Slovenske Konjice, Šmarje pri Jelšah, Tržič, Velenje in Žalec.

maj – oktober 1990

Pojavili so se burni odzivi na razorožitev TO in nastanek MSNZ.

Iz spontanega odpora proti nezakonitemu odvzemu orožja je nastala ena najbolj organiziranih in konspirativnih akcij v novejši zgodovini SLO.

15. junij 1990

Komisija republiške skupščine si je ogledala do takrat strogo zaprto območje Kočevske Reke. Izvršni svet R Slovenije je sprejel sklep, da se to območje odpre za javnost.

2. julij 1990

Republiška skupščina R Slovenije je sprejela Deklaracijo o suverenosti R Slovenije. Odziv političnega in vojaškega vrha je pozval, naj deklaracijo prekličje, zvezni sekretar za ljudsko obrambo general Veljko Kadijević pa je zagrozil, da bo JLA ukrepala, da bi zaščitila ozemeljsko celovitost Jugoslavije.

8. julij 1990

V Kočevskem Rogu je potekala množična spravna slovesnost.

23. avgust 1990

Ustanovljena je bila specialna enota milice, ki je bila podrejena notranjemu ministru Igorju Bavčarju in je imela pomembno vlogo pri Manevrski strukturi narodne zaščite (MSNZ).

29. avgust 1990

Sekretar za notranje zadeve Igor Bavčar je imenoval Toneta Krkoviča za načelnika MSNZ Slovenije, imenoval je tudi trinajst pokrajinskih načelnikov MSNZ, in sicer M. Butaro za mesto LJ, J. Slaparja za Gorenjsko pokrajino, R. Klisariča za Dolenjsko pokrajino, M. Fekonjo za Vzhodnoštajersko pokrajino, P. Čučka za Južnoprimorsko pokrajino, I. Smodiša za Prekmurje, M. Fekonjo za Vzhodnoštajersko pokrajino, G. Rijavca za Ljubljano okolico, Š. Šemrova za Zahodnoštajersko pokrajino, M. Mrmolje za Koroško pokrajino, D. Vidriha za Severnoprimorsko pokrajino, J. Razingerja za Zasavje, E. Breznikarja za Posavje in V. Štembergerja za Notranjsko pokrajino.

7. september 1990

Na Pristavi nad Stično je vodstvo MSNZ sprejelo Direktivo o uporabi enot MSNZ.

28. september 1990

Predsedstvo Republike Slovenije imenuje rezervnega majorja Janeza Slaparja za vršilca dolžnosti RŠTO.

2. oktober 1990

Predsedstvo SFRJ je sprejelo sklep, da bo vodenje in poveljevanje Teritorialne obrambe Slovenije prevzelo 5. vojaško območje s sedežem v Zagrebu.

4. oktober 1990

JLA je zavzela RŠTO, v katerem je ostala šest mesecev. Z imenovanjem Janeza Slaparja za v.d. načelnika RŠTO je tudi MSNZ prešla v Teritorialno obrambo. V MSNZ je bilo vključenih cca. 22.000 pripadnikov.

V.d. načelnika RŠTO maj J. Slapar je imenoval komandante pokrajinskih štabov za TO, in sicer maj P. Zupana za Gorenjsko, maj A. Gutmana za Dolenjsko, ppk F. Anderliča za Južnoprimorsko, ppk V. Miloševiča za Vzhodnoštajersko, kapetana V. Kranjca za Zahodnoštajersko, maj B. Beltrama za Severnoprimorsko in maj M. Butare za Ljubljansko pokrajino.

9. november 1990

V Poljčah so se stranke Demosa dogovorile za plebiscit, na katerem bi se odočali o statusu Slovenije.

21. november 1990

Skupščina Republike Slovenije je sprejela Zakon o plebiscitu o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije.

17. december 1990

V Kočevski Reki je bila postrojena enota TO, ki je bila pozneje preimenovana v specialno brigado MORIS.

Kočevska Reka, 17.12.1990: dan, ko je zadišalo po **SLOVENSKI VOJSKI**.

23. december 1990

Na plebiscitu je za samostojno Republiko Slovenijo glasovalo 88,2 odstotka vseh volilnih upravičencev.

26. december 1990

Ob Prešernovi Zdravljici je republiška skupščina slovesno razglasila rezultate plebiscita.

18. marec 1991

Predsedstvo Republike Slovenije je ustanovilo operativno koordinacijsko telo za primer izrednih razmer, ki ga je vodil sekretar za notranje zadeve Igor Bavčar. To je bila ena najpomembnejših operativnih odločitev pri pripravah za zavarovanje ukrepov osamosvajanja z realno silo.

22. – 24. marec 1991

Potekala je taktična vaja Premik-91, na kateri se je potrdila visoka bojna pripravljenost Teritorialne obrambe Republike Slovenije.

april 1991

V Poljčah se je začel tečaj za prve poveljnike oddelkov, vodov in čet v novih učnih centrih za Teritorialne obrambe Republike Slovenije.

8. maj 1991

Republiška skupščina je sprejela Zakon o ljudski obrambi, ki je predvideval za obrambo Slovenije uporabo vseh razpoložljivih sredstev.

15. maj 1991

V učna centra na Ig-u pri Ljubljani in v Pekrah pri Mariboru so prišli prvi naborniki, torej prvi mirnodobni slovenski vojaki.

23. maj 1991

Pripadniki JLA so obkolili učni center v Pekrah, kjer so z grožnjo hoteli priti do nabornikov. Namera jim ni uspela, tako da so se naslednji dan vrnili v vojašnico.

24. maj 1991

Med pogajanja v Mariboru so vojaki JLA ugrabili podpolkovnika Vladimirja Miloševiča in kapetana Milka Ozemca, ki so ju naslednji dan izpustili.

2. junij 1991

Na Igu in v Pekrah so zaprisegli prvi mirnodobni slovenski vojaki.

26. junij 1991

Iz vojašnic v Ilirski Bistrici in Pivki so se oklepniki JLA odpravili proti mejnim prehodom na Primorskem in kljub oviram zvečer zasedli več mejnih prehodov.

V večjih Slovenskih mestih so potekale slovesnosti ob razglasitvi samostojne in neodvisne R Slovenije. Veselje je bilo kljub nizkim, grozečim preletom letal JLA veliko.

Ljubljana, 26. junij 1991: častna enota Teritorialne obrambe je pripravljena za slovesen pregled ob razglasitvi samostojne in neodvisne Republike Slovenije.

27. junij 1991

Teritorialci so v zasedi v Jedinščici pri Novem Mestu ustavili kolono JLA iz Karlovca, njen namen pa je bil zasesti letališče Brnik. Ob 3. uri je poveljnik kolone hotel z streljanjem iz avtomatskega orožja izsiliti prehod, teritorialci pa so na to odgovorili. To so bili prvi strelji v desetdnevni oboroženi spopadih za samostojno Slovenijo.

Oklepne enote JLA so na več smereh prodirale proti mejnim prehodom in letališču Brnik. Predsedstvo Republike Slovenije se je kot vrhovni poveljnik slovenskih obrambnih sil odločilo, da bo na napad JLA odgovorilo z oboroženim odporom.

28. junij 1991

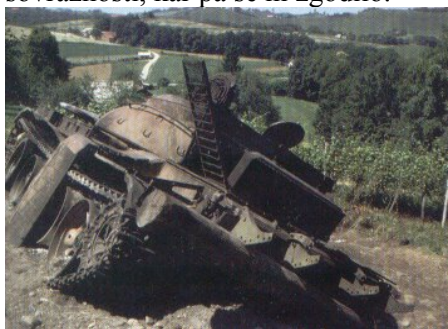
Slovenske obrambne sile so okrepile blokade, mobilizirane pa so bile nove enote, ki so bile namenjene predvsem za zavarovanje mejnih prehodov.

Gornja Radgona po spopadu med pripadniki TO in JLA.

29. junij 1991

V noči na petek so se v Zagrebu predstavniki Slovenije, Evropske skupnosti in zveznega izvršnega sveta dogovorili o ustavitvi sovražnosti, kar pa se ni zgodilo.

Uničen tank JLA v Kogu

30. junij 1991

Po Sloveniji so zatulile sirene, ki so oznanjale letalski napad. Do napada ni prišlo, po dobri uri je bila nevarnost za napad preklicana. Iz enot JLA v Republiki Sloveniji je bilo vse več prebegov. V varaždinskem, zagrebškem in reškem korpusu so se oblikovale nove sile za napad na Slovenijo.

1. julij 1991

Iz Beograda so prihajale grožnje. JLA je bila v največji stopnji bojne pripravljenosti, izvedene pa so bile tudi nekatere kadrovske spremembe za povečanje učinkovitosti JLA, iz Beograda so prihajale vesti od tankovskih koloni JLA, ki je krenila iz Beograda proti SLO.

2. julij 1991

V avstrijskem Beljaku je predsednik Kučan na srečanju nemškemu zunanjemu ministru Genscherju pojasnil, da deklaracijo o neodvisnosti lahko v Sloveniji odpravimo le, če se bo tako odločil slovenski narod. JLA je raketirala

pomembne televizijske in radijske oddajnike.

Brezovica, 2. julij 1991: posledice divjanja JLA.

3. julij 1991

Dosežena je bila ustavitev ognja, JLA pa ni mislila resno glede premirja. Iz Hrvaške in Beograda so se proti Sloveniji odpravile nove oklepne enote JLA. Njihov prihod proti Sloveniji ni bil uspešen. Veliko vozil je obstalo ob cesti in sicer predvsem zaradi okvar.

Krakovski gozd po spopadu, v katerem so se pripadniki JLA predali.

4. julij 1991

V Zagrebu se je slovenski in YU delegaciji uspelo dogovoriti za ustavitev spopadov. V Ljubljano je prišla skupina opazovalcev iz Evropske skupnosti.

JLA se je umikala v vojašnice in pustila razdejanje. Mejni prehodi so bili uničeni, veliko cest je bilo poškodovanih, hiše porušene itn.

Brnik, prve dni julija: bojna letala JLA niso izbirala ciljev – posledice raketiranja civilnega letališča Brnik.

5. julij 1991

Boji so se končali, vendar premirje ni bilo trdno. JLA ni hotela dati uradnih zagotovil, da bo spoštovala premirje. Najvišji oficirji JLA so obtoževali Slovenijo in zvezni izvršni svet, da se tajno dogovarjata za razdelitev Jugoslavije.

6. julij 1991

JLA je bila večinoma v vojašnicah, vendar v največji bojni pripravljenosti. V Slovenijo so prihajali starši iz drugih republik, da so obiskali sinove, ki so v JLA služili vojaški rok. V JLA je bilo še vedno približno 3.000 slovenskih fantov. Zvečer je na beograjski televiziji nastopil obrabni minister Jugoslavije Veljko Kadijević. V čustvenem nagovoru je izrekel veliko obtožbo na račun Slovenije, kljub temu pa je bil njegov nastop precej umirjen.

7. julij 1991

Na Brionih je bila s posredovanjem Evropske skupnosti sprejeta brionska deklaracija, po kateri so lahko le narodi Jugoslavije odločali o svoji usodi. Dogovorili so se tudi za delovanje mednarodne opazovalne misije.

18. julij 1991

Predsedstvo SFRJ je sprejelo sklep, da se mora JLA umakniti z ozemlja Slovenije, rok za umik pa je bil tri mesece.

26. oktober 1991

Izgon vojakov JLA iz Slovenije je potekal brez večjih incidentov. JLA je iz Slovenije odhajala po različnih poteh, največ po železnici. S seboj je odpeljala večji del sredstev, ki se jih je v petdesetih letih nabralo veliko. Nekaj minut po polnoči je zadnja ladja s pripadniki JLA zapustila koprsko pristanišče. ❖

Koper, 26. 10. 1991– slovo brez solza

PLAKETA VARNOSTI

Plaketo varnosti se dodeljuje kot posebno družbeno priznanje za Zasluge in prispevek h krepitvi varnosti Socialistične federativne republike Jugoslavije ter razvijanju sistema varnosti in družbene samozaščite.

Plaketa je narejena iz tombaka v barvi starega srebra nepravilne krožne oblike, velikost 60 x 62mm

Avers: silhueta Jugoslavije. Z zgornje strani napis Drvar v latinici in cirilici, spodaj datum 13. V. 1944

Reverz: **stilizirana ustanovna listina ljudske milice, ob robu plakete pet krake zvezdice ne enake velikosti.**

Plaketa se podeljuje v škatlici oblečeni v

sivo blago, znotraj obloženo z črnim žametom. ❖

Gumpot Polde

Dupltsnik
Vojak
Podčastnik
Častnik

Častnik
Podčastnik
Vojak
Dupltsnik

IUSTITIA IN ARMIS

Latinske besede iz naslova so zapisane na novi oznaki usposobljenosti (pripadnosti), ki se je pred kratkim pridružila ostalim oznakam usposobljenosti Slovenske vojske. Tokrat gre za oznako, katero imajo pravico in dolžnost nositi usposobljeni predstavniki pravne službe v vrstah SV.

Opis znaka

Osnovne mere znaka so standardne – gre za osmerokotnik, ki ima po spodnjih treh stranicah vence lipovih listov, na vrhu, na zgornji horizontalni stranici pa znak Slovenske vojske, katerega slaba polovica izhaja iz osnovnega lika. Prekrižana meča kot del znaka SV sta del osnove, tribarvni znak s triglavim vrhom pa je kot pri večini tovrstnih znakov prilepljen na osnovo. Ta znak je zapolnjen z barvnim emajlom.

Osnova znaka z glavnim motivom in robom je zlato patinirana. Ostali deli znaka so zaliti s temno modro umetno (plastično) maso, ki se barvno dobro ujema z zlato osnovo. V primerjavi z emajlom ta masa deluje manj svetleče in nekoliko prosojno. Glede na to, da se ti znaki nosijo na prsnem žepu, je izbira tega materiala v primerjavi s kovanci manj vprašljiva, saj se praviloma težje poškoduje oz. je celo manj občutljiv od emajla, ki ob močnejšem udarcu kaj hitro počni in odpade. Kljub vsemu se je

težko znebiti občutka cenenosti, ki ga daje ta umetni material.

Ostane nam še opis motiva na znaku. Kot osnova je izbrana tehtnica, že star simbol pravice oz. pravičnosti. Ker pa gre za vojaško pravno službo, je v centru znaka pokonci obrnjen meč z ročajem spodaj. Na njegovo konico se naslanja napisni trak z dvema zapognjenima robovoma. Vsi trije elementi skupaj tvorijo tako imenovano lekarniško tehtnico. Na napisnem traku je vtisnjen in s črno barvo zapolnjen tekst: »**IUSTITIA IN ARMIS**«, kar bi lahko poslovenili kot: »**Pravičnost v oboroženih silah**«.

Kovinski znak je pripet na usnjeno podlogo črne barve z običajno pokončno iglo. Znaki niso oštevilčeni, vendar glede na to, da pravna služba ni številčno močno zastopana v SV (morda se bo le – ta okrepila po reorganizaciji MORS?), so za sedaj znaki pravne službe SV še zelo redki. ❖

Brane TUŠAR

avgust 2007

Spoštovani bralec !

Upravni odbor ZZVIS

Ta članek smo se odločili objaviti v izvirniku (srbskem jeziku), glede na to, da bi pri prevajanju lahko prišlo do neljubih napak in bi članek avtorja iz Srbije zgubil originalnost.

BAJONETI VOJSKE KRALJEVINE JUGOSLAVIJE M-1924 i adaptirani bajoneti M-1924 B i M-1924/1899 S

Bajonet M – 1924 B/98 aA za adaptiranu pušku sistema mauser M-1898 (S)

Kao što je u uvodnom delu istaknuto Kraljevina SHS je raspolagala i većom količinom Nemačkih pušaka Mauzer M 1898 kalibra 7,9mm „S“ koje su takodje konvertovane s tim što su umesto cevi M-1924 standardne dužine od 504mm. ugrađene nešto duže cevi dužine 589mm sa odgovarajućom garniturom nišana i okova a sa prednje grivne je uklonjena kukica koja je na originalnom modelu služila za zatezanje remnika. Ovakva kombinacija nametnula je i prilagođavanje postojećih kundaka kao i izradu novih bajoneta. S obzirom da je tadašnji zavod bio opterećen izradom standardnih i adaptacijom drugih pušaka nije imao vremena za proizvodnju novih bajoneta pa je iskoristio postojeće nemačke originalne bajonete modela *S 98 aA (Seitengewehr)* s tim što je sečivo skraćeno za 139mm, uklonjena kukica na braniku bajoneta, dodat je prsten za cev puske i izrađene su nove drvene obloge rukohvata po uzoru na originalne. Važno je istaći da na jednom delu adaptiranih bajoneta S 98Aa nisu dodati prstenovi za navlačenje na cev puske. Sve ostale prepravke su identične.

Bajoneti su dobili kompletno novi finiše tehnikom bruniranja i opremljeni standardnim kanijama M-24 sa žigom proizvođača u obliku trougla sa ciriličnim slovima „AT3“ odnosno „BT3“. Žig je punciran sa suprotne (zadnje) strane od one na kojoj se nalazilo dugme za pričvršćivanje viska pri vrhu kanije (rep). Na levoj strani branika bajoneta utisnut je žig modela ćirilicom **M 24 Б**. Bajoneti su bili bez serijskih brojeva.

Na primerku bajoneta M24 Б/s98 na slici vidljiv je izvorni žig proizvođača „Alex Coppel Trademark“ koji nije u potpunosti uklonjen prilikom adaptacije izvornog bajoneta.

Ukupna dužina bajoneta : 518mm

Dužina sečiva : 385mm

Fotografija vojnika VKJ sa originalnim nemačkim bajonetom *S 98 aA (Seitengewehr)* u kaniji izrađenoj od kože. Na osnovu fotografije koja datira iz 1933. godine možemo zaključiti da je deo originalnih bajoneta bio dosta dugo u upotrebi u pojedinim jedinicama VKJ

**nadaljevanje
iz Zbiralca št. 13**

*Fotografija vojnika VKJ sa originalnim nemačkim bajonetom S 98Aa
Kolekcija autora*

*Mod.1924 B/98 aA desno
Kolekcija Dr. Jim A. Maddox (USA)*

*Mod.1924 B/98 aA levo
Kolekcija Dr. Jim A. Maddox (USA)*

Mod.1924 B/98 aA desno detalj

Mod.1924 B/98 aA levo detalj

Bajonet M – 1924 B/05 za adaptiranu pušku sistema mauser M-1898/05

Uvodjenjem nove „S“ municije 7,9mm sa špicastim zrnom i poboljšanim balističkim osobinama 1904 godine nemačka je već 1905 godina otpočela proizvodnju novih pušaka Mauzer M – 1898/05 i izvršila određena poboljšanja na već postojećim puškama M – 1898 koje su već bile adaptirane na novi metak i dodatno žigosane slovom „S“. Pored postojećih bajoneta S 98 aA puške M-98/05 dobile su i novi robusniji bajonet S98/05.

Identična adaptacija u Kraljevini (SHS) – Jugoslaviji izvršena je i na puškama M – 98/05 a shodno tome i bajoneti S 98/05 takodje su prilagodjeni novim adaptiranim puškama. Originalni nemački bajoneti bili su dužine 501mm a dužina sečiva je iznosila 369mm bez prstena za cev puške.

Adaptacija bajoneta sastojala se u prvom redu u prilagodjavanju dužine sečiva kaniji standardnog bajoneta M – 24 pa je isto skraćeno za 14mm i neznatno suženo. Uklonjena je kukica na braniku bajoneta i dodat prsten za navlačenje na cev puške. Kao i kod modela M 24 B/s98 na delu bajoneta nije dodat prsten. Obloge rukohvata su izradjene od drveta takodje po uzoru na originalne.

Bajoneti su finiřirani kompletno tehnikom bruniranja. Na levoj strani branika puncirana je nova

oznaka **M 24 B** a na desnoj strani branika serijski broj samo na adaptiranim modelima sa ugradjenim prstenom, dok na adaptiranim modelima bez prstena serijski broj nije ukucavan?

Ukupna dužina bajoneta: 488mm

Dužina sečiva : 355mm

Unutrašnji prečnik prstena (kod modela sa ugradjenim prstenom): 15,2mm

*Mod.1924 B/98 05 sa prstenom desno
Kolekcija Dr. Jim A. Maddox (USA)*

*Mod.1924 B/98 05 bez prstena desno
Kolekcija Dr. Jim A. Maddox (USA)*

*Mod.1924 B/98 05 sa prstenom levo
Kolekcija Dr. Jim A. Maddox (USA)*

*Mod.1924 B/98 05 bez prstena levo
Kolekcija Dr. Jim A. Maddox (USA)*

*Mod.1924 B/98 05 sa prstenom desno detalj gore i bez prstena detalj dole
Kolekcija Dr. Jim A. Maddox (USA)*

Mod.1924 B/98 05 sa prstenom levo detalj i bez prstena desno detalj

Posebno želim, da se zahvalim svom prijatelju, velikom kolekcionaru, publicisti i potpredseniku „The Society of American Bayonet Collectors“ – „SABC“ Dr. Jimu A. Maddoxu iz Sjedinjenih Američkih Država, autoru knjige „Collecting Bayonets“ na fotografijama Jugoslovenskih bajoneta iz svoje kolekcije sa ekskluzivnim pravom na objavljivanje i na nesebičnoj pomoći u realizaciji ovog članka !

Takodje, dugujem zahvalnost vodećem Srpskom i jednom od najvećih svetskih eksperata za oružje gospodinu Branku Bogdanoviću na pomoći i sugestijama u identifikaciji pojedinih primeraka bajoneta.

Literatura:

- Andrej Mitrović „Srbija u prvom svetskom ratu,, SKZ Beograd 1984, Kolo LXXVII , Knjiga 513,
- 1. decembar 1918-1988 „Sedamdeset godina Jugoslavije,, Milorad Daničić, Slobodan Milovanović, Danica Milovanović, Sunčica Daničić, Beograd 1988,
- Branko Bogdanović, „Dva veka pušaka na teritoriji Jugoslavije, Beograd 1990,
- Branko Bogdanović, „Srpski Mauzer,, , Beograd 2004.
- Dr. Jim Maddox, „Collecting Bayonets,, Savannah, Georgia 2005

I would especially like to thank my friend dr. Jim A. Maddox of the United States of America, a great collector, journalist and Vice President of the Society of American Bayonet Collectors »SABC«. Dr. Maddox, author of the remarkable study »Collecting Bayonets«, provided me photographs of Yugoslav bayonets from his collection and permission to re-publish them. His generous offering of knowledge and experience added considerable value to this article.

Nebojša Milanović
Paraćin
ninapn@ptt.yu

Serbian Numismatic Society – member
BCN Bayonet Collector`s Network – member
Slovenian Association of Collectors of Military Insignia – member

2. del
nadaljevanje
prihodnjik

FUNKCIJSKA OZNAČBA REPUBLIŠKEGA SEKRETARJA Socialistične Republike SLOVENIJE

Gortan Simončič

V zadnjem času se je na zbirateljskih srečanjih policistike in militaristike, v ponudbi pojavilo nekaj kompletov funkcijskih označb »**republiškega sekretarja za notranje zadeve SR Slovenije**«, ki so bile v uporabi od 1982 do 1987 leta in na katerih sta nameščeni dve kovinski zvezdici vzporedno druga ob drugi.

S ponudbo teh funkcijskih označb, so se v zbirateljskih krogih policistike in militaristike pojavile razprave o pravilnosti namestitve kovinskih zvezdic na navedenih označbah. Po trditvah posameznikov, je navedeni način nameščenih zvezdic pravilen z obrazložitvijo, da je imela milica v tistem času na epoletah nameščene oznake nazivov oz. zvezdice vzporedno drugo ob drugi, gledano po širini epolete. Proti-trditev temu načinu, so nameščene zvezdice druga za drugo po dolžini epolete, kakor je bilo pravilo na položajnih oznakah JLA.

Na podlagi Zakona o notranjih zadevah je takratni Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v 1981. letu sprejel Uredbo o nazivih, pogojih za pridobitev nazivov, označbah, oborožitvi in posebni opremi pooblaščenih uradnih oseb ter barvi in emblemu na službenih vozilih organov za notranje zadeve (**ONZ**). S to uredbo so med ostalim bili določeni novi nazivi pooblaščenih delavcev **ONZ** in predpisane nove označbe nazivov (**16**).

Istočasno je uredba prinesla novost, saj je poleg označb nazivov v ONZ določila še dve funkcijski označbi in to za republiškega sekretarja za notranje zadeve in namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve.

Oznaka za republiškega sekretarja za notranje zadeve je sestavljena iz našitka – traku, zlato-rumene barve, širine 8 mm, ki je prečno (vodoravno) našit na naramki in to 10mm od njenega zunanega roba. 10mm od notranjega roba našitega traku je vezen simbol z elementi grba SR Slovenije, v zlato rumeni barvi, v velikosti 40 x 35mm. Na naramki sta bili pritrjeni dve kovinski zvezdi, zlato-rumene barve, velikosti 10mm in to vzdolžno po sredini naramke, tako da je prva oddaljena 10mm od vezenege simbola in druga od nje oddaljena v enaki razdalji. Naramka je obšita z 2mm širokim zlato-rumenim všitkom.

Oznaka namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve se od predhodne razlikuje le v tem, da ima pritrjeno eno kovinsko zvezdico.

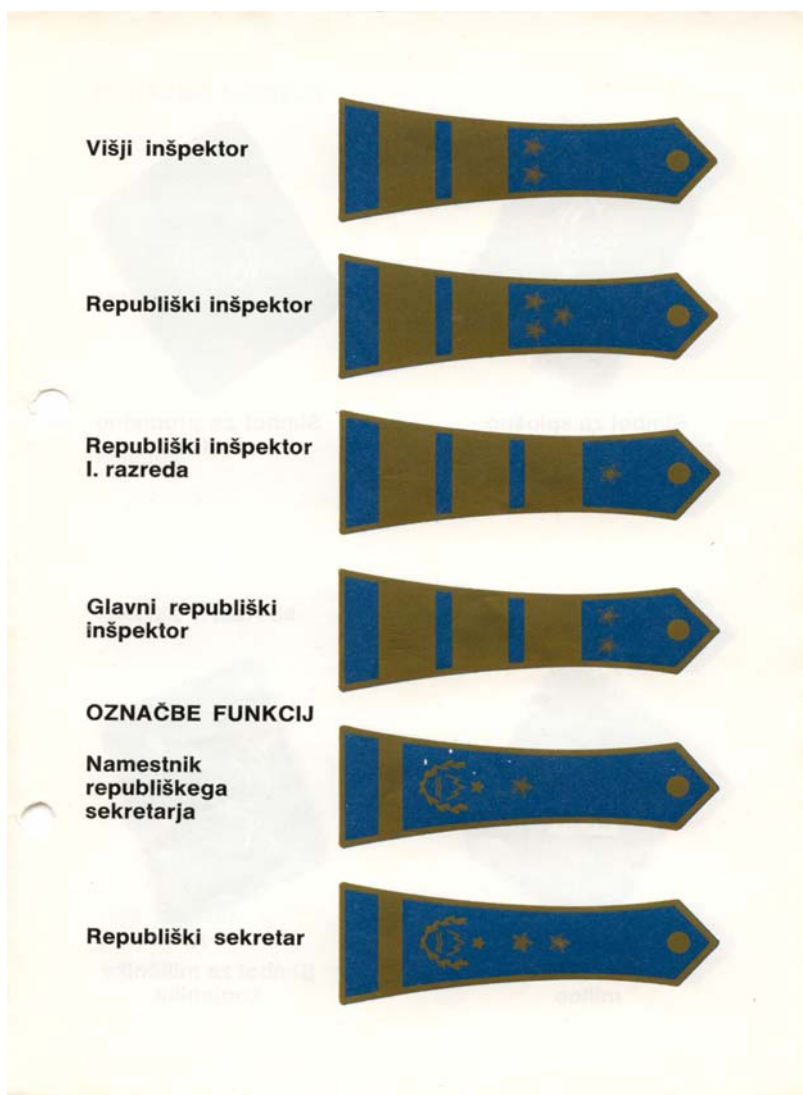
S to uredbo je tudi določeno, da republiški sekretar za notranje zadeve in njegov namestnik nosita uniformo v primerih kot so: v neposredni vojni nevarnosti in v vojni, na vojaških vajah in v drugih primerih.

V celotnem tem obdobju je bila za republiškega sekretarja za notranje zadeve (**Tomaž ERTL**) izdelana z omenjenimi označbami le ena letna uniforma, katere pa ni nikoli uporabljal, prav tako pa ni bil v njej nikoli slikan. Po preteku mandata je uniformo vrnil v skladišče **RSNZ SRS**. V tem obdobju se je razvrstilo več namestnikov republiškega sekretarja za notranje zadeve, vendar je uniformo z navedenimi označbami imel le takratni namestnik republiškega sekretarja Ivan Winkler, katero je tudi dejansko uporabljal.

Na podlagi Zakona o notranjih zadevah in Zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti je bilo določeno, da so organi za notranje zadeve v SR Sloveniji del enotnega sistema »splošne ljudske obrambe« in da v skladu s tem med ostalim opravljajo obrambne naloge v miru, neposredni vojni nevarnosti in vojni. V miru so naloge temeljile na nenehnem organiziranju, pripravi in usposabljanju pripadnikov **ONZ** ter rezervnega sestava za izvrševanje obrambnih nalog; izvajanju določenih varnostnih ukrepov za varovanje območij, objektov, naprav in del, ki so imele poseben pomen za ljudsko obrambo; usmerjanju in nudenju strokovne pomoči organizacijam združenega dela, krajevnim skupnostim in drugim organom pri preprečevanju vseh oblik sovražnega delovanja in strokovno usposabljanju narodne zaščite. V vojnih razmerah je bila naloga, da s svojimi vojnimi enotami milice (**VEM**) in ostalimi organi za notranje zadeve, zagotavlja obrambo in nemoteno delovanje vseh organov oblasti na

začasno zasedenem ozemlju ali na nezasedenem ozemlju. Odgovornost za zagotovitev vseh teh nalog v miru in vojni je nosil republiški sekretar za notranje zadeve, ki je bil po svoji funkciji istočasno član Komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SR Slovenije in na podlagi tega v primeru neposredne vojne nevarnosti in vojne poveljujoči starešina vseh vojnih enot milice (VEM) in ostalih organov za notranje zadeve v SR Sloveniji.

Izvajanje teh nalog v miru, je bil končni odraz delovanja milice oz. ONZ v času pred in ob osamosvojitvenih procesih ter vojni. To je pripomoglo, da je delo milice in vseh drugih organov za notranje zadeve postopoma in brez kakršnih koli stresov ter negativnih zapletov prešlo iz mirnodobnega delovanja v vojno delovanje. Tako je med vojno cca 8.000 pripadnikov rednega in rezervnega sestava milice ter ostalih zaposlenih v ONZ uspešno izvajalo obrambne in varnostne naloge ter istočasno vse naloge javne varnosti, ki se izvajajo v mirnodobnem času.

Viri:

- Pravni predpisi – priloga k 2. številki Varnosti – strokovnega biltena 1982, RSNZ, Ljubljana;
- Uredba o nazivih, pogojih za pridobitev nazivov, označb nazivov in funkcij, izgubi naziva, uniformi, posebnih označbah, oborožitvi in posebni opremi pooblaščenih uradnih oseb ter barvi in emblemu na službenih vozilih organov za notranje zadeve, Uradni list SR Slovenije št. 25/81, Ljubljana;
- Zakon o notranjih zadevah, Uradni list SR Slovenije št. 28/80;
- Zakon o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, Uradni list SR Slovenije št. 35/82;
- Ustmene izjave Tomaža ERTLA, republiškega sekretarja za notranje zadeve SRS (1980-90), Dore DOVEČARA, namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve SRS (1980-90) in Branimir BRAČKA, namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve SRS (1984- 90), osebni zapiski, Domžale, 2007.

Glasilo ZZVIS » ZBIRALEC št.14 « je bilo izdelano v 250 izvodih.

Tiskarna: MEDIUM d.o.o.; Uredil: Martin LESKOVAR

December 2007

Slovenska vojska

V SLUŽBI DOMOVINE

POSTANI POKLICNI VOJAK

INFORMACIJE:

ODDELEK ZA PRIDOBIVANJE KADRA

tel.: 080 13 22

[http:// www.slovenskavojska.si/](http://www.slovenskavojska.si/)

e-naslov: naborna.pisarna@mors.si